

بایسته‌های حقوق بازار سرمایه (اصول)

تألیف:

دکتر محمد سلطانی، مرضیه خلیلی

لیلا سهرابی، زینب فلاح تفتی

- بایسته‌های حقوق بازار سرمایه (اصول)
■ مؤلفان: محمد سلطانی، مرضیه خلیلی، لیلا سهرابی و زینب فلاح تفتی
■ ناشر: انتشارات بورس وابسته به شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس
■ ویراستار: احسان مقصودی
■ صفحه‌آرا: بابک حمیدیا
■ طراح جلد: بهنام اسروش
■ چاپ اول: ۱۳۹۳
■ قیمت: ۱۵۰,۰۰۰ ریال
■ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
■ چاپ و صحافی: شرکت چاپ و انتشارات راه فردا
■ شابک: ۹۷۸-۶۰-۵۹۵۹-۶۷-۳

همه حقوق محفوظ و متعلق به ناشر است.

عنوان قراردادی: ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور: بایسته‌های حقوق بازار سرمایه (اصول) / تألیف محمد سلطانی... [و دیگران].
مشخصات نشر: تهران: شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس، انتشارات بورس، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری: ج، ۲۵۲ص، جدول.
شابک: ۹۷۸-۶۰-۵۹۵۹-۶۷-۳
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: تألیف محمد سلطانی، مرضیه خلیلی، لیلا سهرابی، زینب فلاح تفتی.
یادداشت: کتابنامه: [۲۵۱] - ۲۵۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع: بازار سرمایه — قوانین و مقررات — ایران
موضوع: بورس — قوانین و مقررات — ایران
موضوع: حقوق تجارت — ایران
شناسه افزوده: سلطانی، محمد، ۱۳۵۹ — گردآورنده
شناسه افزوده: شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس انتشارات بورس
رده‌بندی کنگره: ۱۴۹۳ زب ۹۶۲/ KMH
رده‌بندی دیویی: ۳۴۶/۵۵۰۹۲
شماره کتابشناسی ملی: ۳۴۸۱۸۰۷

فهرست اجمالی

۱	سخن ناشر
۳	مقدمه
۷	بخش نخست. ساختار بازار سرمایه
۹۵	بخش دوم. ناهنجاری های بازار سرمایه
۱۴۹	بخش سوم. مقررات ناظر بر شرکت های سهامی
۲۵۱	کتاب نامه

بسم الله الرحمن الرحيم

سخن ناشر

شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس وابسته به سازمان بورس و اوراق بهادار، با هدف توسعه ابزارها و زیرساخت‌های اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی در بازار سرمایه، در سال ۱۳۸۳ تأسیس گردید. این شرکت از بدو تأسیس اقدام به خدمت‌رسانی به آحاد جامعه در خصوص موضوعات مرتبط با بازار سرمایه نمود. از جمله این خدمات می‌توان به راه‌اندازی پایگاه اطلاع‌رسانی بازار سرمایه ایران^۱، راه‌اندازی سامانه اینترنتی تالار مجازی بورس ایران^۲ با هدف آموزش و آشنایی علاقه‌مندان سرمایه‌گذاری در بورس ایران با سازوکار مناسب سرمایه‌گذاری، طراحی نرم‌افزار مدیریت بورس همراه با هدف تسهیل دسترسی فعالان بازار سرمایه به اطلاعات بازار از طریق گوشی تلفن همراه و بسیاری از فعالیت‌های دیگر اشاره نمود.

یکی از فعالیت‌های اصلی این شرکت در راستای اطلاع‌رسانی و خدمت‌دهی در بازار سرمایه ایران، نشر کتب مختلف و متعدد مرتبط با مسایل مالی و سرمایه‌گذاری

۱. به نشانی: www.sena.ir

۲. به نشانی: www.irvex.ir

۲ □ بایسته‌های حقوق بازار سرمایه (اصول)

است، به همین منظور شرکت در سال ۱۳۹۰، با اخذ مجوز رسمی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، انتشارات بورس را تأسیس نمود. انتشارات بورس وابسته به شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس، با هدف نیل به مرجعیت کتب مالی به طور عام و کتب مرتبط با سرمایه‌گذاری به طور خاص، در داخل کشور اقدام به نشر کتب می‌نماید. امید است با انتشار این گونه کتب، گامی مؤثر در راستای اعتلای دانش و توانمندی فعالان بازار سرمایه برداشته شود.

مقدمه

فعالیت در هر شغل و حرفه‌ای مستلزم آگاهی کامل از قوانین و مقررات حاکم بر آن حرفه است. عدم آشنایی کافی با این مقررات سبب می‌شود تا شخص نتواند در کار و فعالیت خود موفق باشد. این موضوع در خصوص مشاغلی که از مصادیق خدمات عمومی محسوب می‌شوند، اهمیت دو چندانی پیدا می‌کند. اگر اشخاصی که در بازار سرمایه به ارائه خدمت عمومی به سرمایه‌گذاران می‌پردازند از آگاهی کافی نسبت به قوانین و مقررات برخوردار نباشند، هم خود در معرض خطر و مسئولیت ناشی از عمل خویش قرار دارند و هم مشتریان خود را با خطرات عدیده مواجه خواهند ساخت و همه‌گیری این موضوع می‌تواند نظام بازار سرمایه را نیز با اختلال جدی مواجه سازد. از این روست که موفقیت در آزمون‌های گواهینامه‌های حرفه‌ای از شروط لازم جهت تصدی سمت‌های حساس در بازار سرمایه می‌باشد تا بدین وسیله از کفایت دانش و تعهد حرفه‌ای متقاضی فعالیت در بازار سرمایه اطمینان نسبی حاصل شود.

از آنجا که فعالیت در بازار اوراق بهادار با شناخت مقررات آن عجین شده است، در آزمون گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای، بخش مقررات، همیشه قسمت مهمی از آزمون را تشکیل می‌دهد. مقرراتی که برای آزمون اصول بازار سرمایه - که گواهی‌نامه مقدماتی جهت حضور در بازار سرمایه محسوب می‌شود - در نظر گرفته شده است، عمدتاً مربوط به قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، قانون توسعه ابزارها و

۴ □ بایسته‌های حقوق بازار سرمایه (اصول)

نهادهای مالی جدید و بخش شرکت‌های سهامی لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت می‌باشد. سرفصل‌های در نظر گرفته شده توسط اداره امور گواهینامه‌های حرفه‌ای سازمان بورس و اوراق بهادار در این خصوص به شرح زیر می‌باشد:

۱. قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران (مصوب آذر ماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی)

۲. لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت، مبحث نخست بخش‌های ۱، ۲، ۳، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۰، ۱۱ و ۱۲

۳. قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی (مصوب ۸۸/۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی)

۴. آئین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار (مصوب ۸۶/۴/۳ هیئت وزیران)

۵. ضوابط نظارت سازمان بر فرایند تأسیس و افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام (مصوب ۸۶/۴/۲۷ هیئت مدیره سازمان)

۶. دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان (مصوب ۸۶/۵/۳ هیئت مدیره سازمان)

۷. دستورالعمل عضویت در کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار (مصوب ۸۸/۸/۹ هیئت مدیره سازمان)

۸. مقررات عضویت در کانون نهادهای سرمایه‌گذاری ایران (مصوب ۸۶/۷/۲۷ هیئت مدیره سازمان)

۹. مصوبه مربوط به تعریف سرمایه‌گذار نهادی (مصوب ۸۶/۶/۲۸ هیئت مدیره سازمان)

۱۰. دستورالعمل کمیته سازش کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار (مصوب ۸۷/۱۰/۱۰ هیئت مدیره سازمان)

۱۱. دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار (مصوب ۸۷/۱/۲۰ هیئت مدیره سازمان)

۱۲. دستورالعمل اجرایی فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی

ایران (مصوب ۸۶/۷/۲۲ هیئت مدیره سازمان)

۱۳. مصوبه در خصوص مرجع حل اختلافات فعالان بازار اوراق بهادار فاقد کانون

مربوطه (مصوب ۸۷/۷/۲ هیئت مدیره سازمان)

هدف سازمان بورس و اوراق بهادار از پیش‌بینی این مقررات به‌عنوان منابع آزمون، درک مفاهیم کاربردی و نه صرفاً به‌خاطر سپردن مواد قانونی است. از همین روست که سؤالات درس مقررات نیز به‌سوی تحلیلی و کاربردی شدن در حال حرکت است و تشریح و تفصیل مواد قانونی نیز اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند. با این وجود، از سوی دیگر و از آنجا که هدف اولیه از تهیه این کتاب، آماده‌سازی متقاضیان شرکت در آزمون گواهینامه‌های حرفه‌ای بوده است، سعی شده تا حتی‌الامکان از متن قانون، جز در صورت ضرورت، فاصله گرفته نشود تا بدین وسیله استفاده بهینه از کتاب در راستای هدف مورد نظر به‌عمل آید. هدف این تلاش آن بوده تا با توضیح و تبیین مناسب مواد - بی‌آنکه این توضیح و تبیین نه‌منجر به اطلاع کلام گردد و نه اختصار هدفی را که از اعطای گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای مدنظر است، در درس «مقررات اصول بازار سرمایه» محقق سازد. لازم به ذکر است آنچه در این کتاب ارائه گشته، به‌هیچ‌وجه جایگزین مطالعه مفاد قوانین و مقررات نیست و تنها وسیله‌ای برای ساده‌کردن درک مفاهیم مواد قانونی است. بنابراین، متقاضی شرکت در آزمون باید برای کسب موفقیت، حتماً متن مقررات را نیز به دقت مطالعه نماید.

خاطر نشان می‌سازد صرف‌نظر از بحث آزمون‌های گواهینامه‌های حرفه‌ای، این کتاب با زبانی ساده و حقوقی ساختار بازار سرمایه، بازیگران و مقررات حاکم بر آنها را بیان می‌کند و استفاده از آن برای فعالان این بازار و نیز تمامی اشخاصی که علاقه‌مند به مطالعه در زمینه بازار اوراق بهادار و مقررات حاکم بر آن هستند، مفید می‌باشد. جهت رعایت ایجاز و فهم آسان‌تر مطالب، از این پس در نوشتار حاضر بعضاً از علانم اختصاری ذیل استفاده می‌شود:

- شورای عالی بورس و اوراق بهادار: شورا
- سازمان بورس و اوراق بهادار سازمان: سازمان / سازمان بورس

- قانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار: قانون کارگزاران
- کمیته سازش قانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار: کمیته سازش
- قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران: قانون بازار
- لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت: لایحه قانونی
- قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به‌منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی: قانون توسعه ابزارها
- دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان: دستورالعمل افشا
- دستورالعمل عضویت در قانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار: دستورالعمل عضویت در قانون
- دستورالعمل کمیته سازش قانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار: دستورالعمل کمیته سازش
- نگاه کنید به شماره: نکات